

Dorota Pyć

Zgodność prawna w kontekście planowanej budowy gazociągu północnego w obszarze Morza Bałtyckiego

Streszczenie

Planowana na dnie Morza Bałtyckiego budowa i w przyszłości użytkowanie Gazociągu Północnego wywołują wiele dyskusji. Kontrowersje wokół tego tematu narastały przez kilka ostatnich lat. Koncentrują się one na problemach związanych z wyważaniem zasad, celów i stanowisk dotyczących: właściwej ochrony środowiska i zasobów naturalnych Bałtyku, zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego w całej Unii Europejskiej, obaw przed niekontrolowanym umocnieniem się pozycji Rosji w basenie Morza Bałtyckiego i w Europie. Podmioty z różnych państw położonych nad Bałtykiem, zaangażowane w ramach procesów podejmowania decyzji borykają się z trudnościami w argumentacji swoich stanowisk, często je zmieniając.

Na tym tle, wnioski płynące z analizy rezolucji Parlamentu Europejskiego z lipca 2008r., nie są zaskoczeniem. W centrum problemów znajdują się zasady prawa: zasada prewencji i przezorności, zasada obowiązku współpracy i solidarności oraz zasada obowiązku ochrony środowiska i odpowiedzialności za ochronę środowiska morskiego. Celem Unii Europejskiej jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, celem jest też osiągnięcie dobrego stanu środowiska morskiego, wreszcie celem jest dążenie do pełnej integracji. Stanowiska są różne, podobnie jak różne są argumenty.

Zgodnie z konwencją o prawie morza z 1982r., która jest określana mianem „konstytucji mórz i oceanów”, i której Wspólnota Europejska jest stroną, wszystkie państwa położone nad morzami półzamykanymi, a takim morzem jest Bałtyk, powinny współpracować ze sobą wykonywaniu swoich praw i obowiązków przewidzianych konwencją o prawie morza. To właśnie ta konwencja tworzy reżim prawny i określa status prawny obszarów morskich. Obowiązek współpracy określony w art. 123 tej konwencji odnosi się m.in. do wszelkich instalacji i konstrukcji budowanych na dnie mórz i oceanów, w tym również Bałtyku. Sprawa Gazociągu Północnego prowadzi do konkluzji o ignorowaniu prawa międzynarodowego, a w szczególności zasad wypracowanych przez społeczność międzynarodową w ciągu wielusetletniej praktyki.

The Legality of the Construction of the North European Gas Pipeline in the Area of the Baltic Sea

Summary

The construction and future operation of the North European Gas Pipeline on the bottom of the Baltic Sea provoke constant debate being the subject of much controversy in recent years. The questions raised concentrate on how to balance the principles, goals and policies concerning: the proper protection of environment and natural resources of the Baltic Sea, energy security in the entire European Union, the fears of uncontrolled strengthening the position of Russia and the Baltic Sea area and Europe. The entities representing different states bordering on the Baltic Sea and involved in decision-making struggle to adopt a well-argued stance and even keep changing it.

Bearing that in mind, the conclusions of the European Parliament resolution of July 2008 do not come as a surprise. At the core of the problem, there are the legal principles of prevention and precaution, the principle of co-operation and solidarity and the principle of the obligation

of environmental protection and responsibility for the protection of marine environment. The aim of the European Union is to ensure energy security and positive condition of marine environment as well as the aim of full integration. The views are different, so are the parties' arguments.

According to the Maritime Law Convention of 1982, referred to as 'the constitution of the seas,' co-signed by the European Communities, all states bordering semi-enclosed seas, such as the Baltic, should collaborate on the exercise of their respective rights and obligations ensuing from the convention. This convention imposes a legal regime and defines the legal status of sea areas. The cooperation obligation mentioned in Article 123 of the convention pertains to any installations and constructions implemented on the sea or ocean beds, including the Baltic Sea. The issue of the North European Gas Pipeline leads to a conclusion that international law is being disregarded, in particular the principles developed by international communities throughout many centuries' practices.

Правовое соответствие в контексте планируемого строительства Северного газопровода в районе Балтийского моря

Резюме

Планируемое строительство Северного газопровода по дну Балтийского моря и дальнейшая его эксплуатация вызывают многочисленные дискуссии. Разногласия, касающиеся этой проблематики, нарастают в течение последних нескольких лет, концентрируясь вокруг вопросов, касающихся уравнивания принципов, целей и точек зрения, связанных с надлежащей охраной окружающей среды и природных богатств Балтийского моря, с гарантиями энергетической безопасности Европейского Союза, с опасениями перед неконтролируемым укреплением позиции России в районе Балтийского моря и в Европе. Субъекты разных, имеющих выход в Балтийское море государств, вовлеченные в процессы принятия решений очень часто сталкиваются с трудностями при аргументации своих убеждений, в связи с чем происходит их частая смена.

На основании вышесказанного следует, что вытекающие выводы из анализа резолюции Европейского Парламента от июля 2008 года не являются окончательными. В центре проблем находятся также правовые принципы, такие как принцип превенции и прозрачности, принцип обязательного сотрудничества и солидарности, а также принцип обязательной охраны окружающей среды и ответственности за охрану морской среды. Целями Европейского Союза являются гарантия энергетической безопасности, достижение хорошего состояния морской среды и стремление к полной интеграции. Мнения, касающиеся этой проблематики, очень различны, также как и аргументы.

Согласно конвенции о морском праве с 1982 года, которую называют «конституцией морей и океанов», и которой придерживается Европейский Союз, все государства расположенные на берегу полузамкнутых морей (именно таким является Балтийское море) должны сотрудничать при исполнении своих прав и обязанностей, предусмотренных этой конвенцией. На основании этой конвенции создается правовой режим и определяется правовой статус морского пространства. Установленное в 123 статье данной конвенции обязательное сотрудничество относится в частности ко всем конструкциям и оборудованьям, проходящим по морскому или океаническому дну, включая также Балтийское море. На основе представленной проблематики Северного газопровода можно прийти к заключению об игнорировании международного права, а

особенно принципов, разработанных международным сообществом в течение многосотлетней практики.